

Szerkesztőség

Arad, Acsav-palota.

Kiadóhivatal

Bulv. Regele Ferdinand 24.
(József főherceg-ut.)

(Aradi Nyomda Vállalat.)

Bürgöncim: Közlöny, Arad

Telefonszám

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

ARADI KOZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Éves ár 600 Lc
Fél éves 300 Lc
Negyed éves 150 Lc
Havonta 50 Lc

Árdrótcsék díjazású szerint.
Megjelenik naponta reggel.

Egyes szám ára 3 lej, vasárnap
4 lej. Bucurestiben 50 baniva
több.

Kis időre elcsendesedett

a bucaresti uszító sajtó, nem tűntek fel minduntalan ezeknek a sajtóorgániumoknak a hasábjain a jól ismert és már unalomig megszokott „Irredenta” összeesküvések, nem fedezett fel valamelyik város szigurancája pokolgépes embereket és „halálfejes társaságokat”. Ugyilátszott, hogy végre az uszítók is belátták mennyire neveltségessé válnak letelepedéseikkel és Erdély magyarsága megelégedett Bianu szenátor malv vádjával. De ez a rövid ideig tartó elcsendesülés ugylátszik csak pihent volt, mert most a Viitorul, amelyik mindig gondoskodik olvasóközönségének friss szenzációról, kirobantja a legújabb nagy országosról eseményt: a legfrissebb magyar irredenta agitációt. A nagy eseményről szóló jelentés különben így hangzik:

„Bucurestiből táviratozzák: A Viitorul szerint a hatóságok megállapították, hogy parasztruhába öltözött magyar figynökök Erdély különböző részét bejárva, irredenta agitációt folytatnak. Az 5-ik hadtest parancsnoksága az agitációt napiparancsban adta tudomására az összes alantás csapatparancsnokságoknak. A Viitorul azt követeli a kormánytól, hogy nyomozza ki, kik küldték ezeket az figynököket Erdélybe és kiknek a pénzén folytatták az agitációt a magyar parasztság körében.”

Eddig a tudósítás, amelynek naivitására igen könnyű rámutatni. Hogy mennyire abszurd az egész híradás, azt mi sem bizonyítja jobban, minthogy sem nevelkedel, sem dátumokkal és sem helymegjelöléssel nincsen alátámasztva. Ha tényleg járáltak Erdélyben parasztruhába öltözött agitátorok, miért nem árulja el a Viitorul, hogy mely helységeket működtették ezek az emberek. És tulajdonképpen miért is nem tartóztatták le őket. Ilyen főbenjáró bűncselekményért a legkeisebb dollog a letartóztatás, hogy káros működésüket tovább ne folytathassák. Azután miért csak a katonai hatóság foglalkozik a dologgal? Mi ugy tudjuk, hogy az ilyen dolgok elsősorban a szigurancákat és a rendőrségeket érdeklik. Nagyon átlátszó ez az újabb kitalálás és célja csak az lehet, hogy Erdély dolgozó magyarságának sorsát ismét megnehezítse. Bianu szenátor alaptalan vádaskodása célt tévesztett, mert a román állam kereteiben élő erdélyi magyarság a legerélyesebben utasította vissza a vádaskodásokat, de egyben leszürette a tanúságokat is és a jövőben nem dől az ilyen provokálásnak.

A különböző kormányok és a mostani kormány, is most egy-

ben győződhetett meg arról, hogy az erdélyi magyarságtól távol áll az irredentizmus gondolata. Erdély magyarsága dolgozni akar és ki akarja venni részét a konszolidáció nagy munkájából. A Viitorul provokáló cikke sértő és gyanúsító, különösen most, amikor Bucurestiben a román-magyar delegáció azon fáradozik, hogy a két szomszédos állam közti jóviszonyt még szélesebbre mélyítse ki. A gyanúsító lap gondolhatja,

hogy a szomszédos Magyarország most eminens érdeke jóviszonyban lenni összes szomszédállamaival és különösen Romániával, mert nagy nemzetközi kölcsönre függ ettől. A parasztruhába öltözött agitátorok munkájáról szóló fantasztikus híradás csak a Viitorul agyában született meg és nem lehet más célja, minthogy mégjobbiban megnehezítse az annagly is nehézségekkel küzdő erdélyi magyarság helyzetét.

Leszavazták az angol kormányt.

(Egész Angliában terjed a sztrájkmozgalom. — Román — orosz tárgyalások.)

Londonból jelentik: Az angol sztrájkmozgalom mindinkább terjed. A textilgyári munkások a bányászok, az autobusz alkalmazottak és a villamosvasut alkalmazottai részéről a közeli napokban várható a sztrájk kitörése. Sőt a fémipari munkások sztrájkja is kísérti a gyárosokat, amivel a fémipar mérhetetlen károkat szenvedne. A Wembley kiállításán dolgozó mechanikusok kijelentették, hogy ők is sztrájkba lépnek. Az bizonyos, hogy ha a kiállítás vezetősége és a mechanikusok között konfliktus tör ki, az angol világkiállításnak vége.

A westminsteri kerület képviselőjelöltje Winston Churchill beszédet tartott, amelyben kijelen-

tette, hogy a szocialisták ellen fog minden erejével küzdeni. Szerinte a jelenlegi kormány politikával vesélybe sodorta az országot. A liberálisoknak és a konzervatívoknak egyesülniük kell a szocialisták ellen. Churchill véleménye szerint megvédve belül elkerülhetetlen az új választás.

Londonból táviratozzák: Lonch légügyi miniszter nagy hallgatóság előtt beszédet mondott:

— Mindenki azt várta, — úgy mond — hogy a munkáskormány csökkeneni fogja a fegyverkezést és ehelyett ez a kormány is, főleg a légi fegyverkezés terén szaporítja a haderőket. A miniszter hangsúlyozta, hogy a munkáskormány sohasem kívánta Nagy-Britannia

egyoldalú lefegyverzését, hanem az általános lefegyverzés volt a jel szava. Amíg más országok nem fegyverzik le haderejüket, addig a munkáspárt kormány sem hagyhatja védtelenül Angliát. A miniszter kijelentette, hogy a kormány két és fél millió font sterlinggel többet irányzott elő idén a légi védekezésre, mint amennyit a múlt évben irányoztak elő. Angliának a kiépítéssel tízezer légi flottája lesz.

Londonból táviratozzák: Az angol alsóház mai ülésén elutasította 296 szóval 195 ellenében azt a kormányjavaslatot, amely szerint az angol légi haderőt olyan mértékben kell fejleszteni, amely a legerősebb légi támadás ellen is védelmet nyújtana. A légügyi államtitkár különben az indítvány visszavonására javaslatot terjesztett elő, mert az Franciaország ellen munkálkodás látszatával bírna.

Trockij külügyi népbiztos, Caicserin angol követ lesz.

Londonból táviratozzák: Trockijnak, aki a Kaukázusból vonakodik Moszkvába visszatérni, dacára annak, hogy betegsége csak jelentéktelen, felajánlották a külügyi népbiztosságot. Trockij ezzel Caicserin örökébe lépne, aki a szovjet londoni nagykövete lesz.

Rigából táviratozzák: Az orosz szovjet kormány értesítette Görög

Az európai kérdés.

írta: Coudeuhove-Kalergi

Coudeuhove-Kalergi gróf az új Németország egyik legértékesebb gondolkodója. Hatalmas tábor gyűlékezik a Pán-Európa szellemi federációban, melynek ő a megalapítója. Coudeuhove-Kalergi e cikke alkalmas arra, hogy az európai hír publicista politikai elméletének eszményzetét a közönség legszélesebb rétege megismerhesse.

Az európai kérdés három szóban foglalható össze: együttműködés vagy összeomlás! Európa világpolitikailag mindig elalélt, világgazdaságilag mindig jelentéktelen maradt, ha továbbra is beleszédésök szétforgácsoltják — miközben az Európán kívüli világ mind hatalmasabb és zártabb imperiumokban fejlődéselődik össze.

Az Újvilág pánamerikai föderációt után törekszik, miközben az Óvilág északi részén a föderatív Oroszország erősödik meg, délin pedig a brit világbirodalom az Indiai Óceán körüli (Délafrika, Arabia, Ausztrália), miközben megjelenik két mongol kultúrás, mint a Kelet egy ötszázmillió birodalma, az Óvilág nyugati része forgácsolódik szét a bosezu és a hűség miatt és maga fosztja meg ma

gát minden politikai és gazdasági befolyástól.

Csak egy eszköz kínálkozik a veszedelem kiküszöbölésére: a kontinentális Európának összeműködése Portugáliától az északi sarkig egyetlen szövetséges államná.

Sokan álmodoznak arról az „Európai Egyesült Államokról”, de megvalósításán senki sem gondolkozik komolyan. A véleményelérések elsősorban és főképpen a határokat miatt történnek. Európa politikai fogalmával geográfiai és kulturális fogalmakat cserélnek fel. De míg a geográfiai Oroszország és Anglia Európához tartoznak, kultúra tekintetében pedig Amerika, Délafrika és Ausztrália is — Európa politikai fogalma csak a kontinentális Európa demokráta államaira szorítkozhatik és Oroszország és a brit világbirodalom politikailag külön világrészeket jelentenek.

Anglia ázsiai gyarmatainak elvesztése után is csatlakozhatik a rokon Amerikához — Oroszország is egy önálló kultúra és gazdasági élet kiépítésével túlélheti Európa halálát. Európa többi népe ellenben egy sorsközösséget képeznek, vagy közösen gyógyulnak meg, vagy közösen pusztulnak el.

Európa politikai háfáranak e tiszta felismerése alkotja nélkülözhetetlen előfeltételét a páneurópai ideál átmentésének a valóságba az utópiai birodalmakból.

A háboru előtt minden kísérlet Pán-Európa megvalósítani, eredménytelen maradt, mert minden nemzet felszabadításának alapfeltétele előbb az egység megteremtése volt. Nyugati demokráciák sohasem vállalták volna garanciát a keleteurópai elnyomatási politikákért — és sohasem vetették volna magukat alá Középeurópa katonai monarchiát egy demokratikus föderációnak. Ma ellenben az európai többség jóakaratótól és beletésétől függ, hogy Páneurópa megvalósítható-e vagy sem.

A Népszövetség se nem alapozta meg Páneurópa, se nem haladtá túl. Mert a genfi Népszövetség mai összetételében egy amorgamikus államkonglomeratum. Világszövetségnek mindaddig alkalmatlan, amíg az orosz és az amerikai világhatalmak irányoznak belőle; európai aeropágra pedig alkalmatlan mindaddig, amíg európai képviselőim kívül a latin Amerika, Nagybrittania és Keletázsia benne vannak. Mert Európának is joga van egy Monroe doktrínára és Európán kívül álló hatalmak beke-

ország kormányát, hogy egyetért a diplomáciai összeköttetés helyreállításának és a függő kérdések bárátságos rendezésének tervével.

Román-orosz tárgyalások.

Bucurestből jelentik: A Viitorul jelentése szerint ma kellett volna megkezdődni Bécsben a román-orosz tárgyalásoknak. A konferencia azonban közbenjött akadályok miatt halasztást szenved.

Bucurestből jelentik: Ma kormánykommuniké jelent meg, amely bejelenti, hogy a bécsi román-orosz tárgyalásokon román

részről csak technikai megbízottak fognak megjelenni. Így Rascanu tábornok kiküldetése elmarad. A delegációt a kormány azzal a szigorú utasítással látta el, hogy csakis technikai és gazdasági természetű ügyekben tárgyalhatnak és politikai háttérű kérdések tárgyalásába nem bocsátkozhatnak. Ennélfogva abban az esetben, ha a besszarábiai kérdést orosz részről felvetnék, a román delegáció azonnal megszakítja a tárgyalásokat és visszatér Romániába. A tárgyalások minden valószínűség szerint április 1-ig halasztódtak el.

Bolsevista agitáció Japánban.

(A „Felkelő Nap” országának lelet-átalán.)

Mindössze néhány évtizede, hogy Japán megnyitotta kapuit a nyugati kulturának, de ez a kevés idő is elég volt, hogy az az átok, vagy áldás, amit közönségesen civilizációnak neveznek, urrá legyen a Mikádó birodalmában. Japán évezredes elzárkózottsága után lépett be a nyugati európai nemzetek versenyébe és oly hadsereget és flottát teremtett, amellyel a világ ómulatára meglepő rövid idő alatt a nagy presztizsversenyben az első helyek egyikét hódította meg magának. Azonban, úgy látszik, nem lehet büntetlenül a több ezer éves történelmi multat egy merész deklarációval megsemmisíteni és nem lehet energikus rendszabályokkal megteremteni mindazokat a feltételeket, amelyek a nyugati értelemben vett fejlődést biztosítják. Az összes Japánból érkező hírek arra mutatnak, hogy Japán e pillanatban minden tekintetben, úgy társadalmilag, mint politikailag a válság

korszakához érkezett, ahhoz a korszakhoz, amelyben a multnak még mindig eleven tradíciói végső leszámolásra készülnek az Európából importált civilizációval.

Japánnak erről a lelki válságról, amelynek feltűnő tünetjei a gyakori politikai merényletek, beszélt a Közlöny budapesti munkatársa Imaoka japán tanárral, aki a magyarországi társadalmi viszonyok és problémák tanulmányozása végett jelenleg Budapesten időzik.

Imaoka többek között a következőket mondotta:

— Tény az, hogy Japán e pillanatban válságon megy keresztül. Az utóbbi években a japán politikában mindig liberálisabb irányzat érvényesült és azt lehet mondani, hogy a politikai irányítás a baloldali pártok kezébe került. A japán képviselőházban tulajdonképpen két nagypárt állott egymással szemben: az egyik a Szei-

jukai, azaz a földműves párt, a másik a Kenseikai párt, amely a városi lakosság érdekeit képviselte. Az abszolút többséget a földműves párt alkotta és ennek a sorából került ki a kormány is.

— Ebben a balfelé haladó politikában nagy változást idézett elő a mult év őszén történt katasztrófális földrengés, amely romba döntötte Tokiót és Jokohamát és amelynek következtében 200 ezer ember meghalt és több, mint félmillió súlyos sérüléseket szenvedett. Ez a földrengés, amely példátlan a világtörténelemben, nemcsak emberéletben és anyagi javakban okozott szörnyű helyrehozhatatlan károkat, hanem talán még nagyobb rombolást végzett a lelkekben. Elképzelhetetlen az a pánik és bizonytalanság, amely a katasztrófa nyomán elfogta az embereket. A házak összeomlottak, a távíró és telefonösszeköttetés megszakadt és a rend fenntartására hiavatott közegek funkciója is éppen ebben a legválságosabb időben lehetetlenné vált. A nép legalsóbb rétegeiben éhínség tört ki és

a nép elkéseredettségét bolseviki agitátorok arra használták fel, hogy a jobb módúak ellen lázítsanak. Akkor, amikor a közbiztonsági szervek nem működhetnek, koreaiak és kínaiak bolseviki bandákat szerveztek és hűhetetlen kiméletlenséggel gyilkolták és fosztogatták a jobb módú polgárokat.

A bandák azonban csak pár napig garázdálkodhattak szabadon, mert a japán társadalom csak hamar magához tért a féltéséből és védekezett. A garázdálkodó bolseviki bandák leküzdésére önkéntes szervezetet alkottak és lassanként a katonaság és csendőr-

ség is akcióba lépett. Nemcsak a fővárosban, de mindenfelé az egész országban ifjusági szervezetek alakultak, melyek felfegyverkeztek és célul tűzték ki, hogy a bolseviki bandáktól megtisztítsák az országot. Nem lehet csodálkozni azon, hogy a nemzeti katasztrófa hiánainak üldözése közben felütötte fejét a politikai reakció is, mely a bandák kiirtásán túl azt tűzte ki célul, hogy végérvényesen leszámol a szélsőséges baloldali irányzatokkal. Ennek a hangulatnak következménye, hogy Japánból újabban a politikai merényletek hírei érkeznek. De ez a hangulat megnyilvánul egyszersmind a hivatalos politikában is és ennek következménye, hogy e pillanatban nem parlamentáris kormány vezet az ügyeket, mert Kiyowa, a jelenlegi miniszterelnök a régi japán oligarchának képviselője.

— Véleményem szerint azonban a japán politika elérkezett már a jobboldali orientáció legszélsőbb határáig és meg vagyok győződve, ismerve a nép egészséges gondolkodását, hogy ismét vissza fog térni a mérsékletnek és józanságnak arra az útjára, amelyen eddig haladt.

— Az amerikai petroleumbotrány újabb fejleményei. Newyorkból jelentik: Az amerikai petroleumbotrányban ismét új fordulat állt be. A petroleumbírályokat még azzal is vádolják, hogy a mexikói forradalmároknak fegyvert és löport csempészték. A nyomozó bizottság, amely ezzel az ügyvel foglalkozik, ezt az eljárást is folytatni tette. Ismeretes, hogy Denby államtitkár lemondott, mert nem volt képes a botrányban játszott szerepét tisztázni. Állására eddig nem találtak utódot.

verését tisztán európai ügyekbe joggal megtilthatja.

Világaerópát csak akkor lehet a Népszövetség, ha mechanikus tagoltsága organikusba megy át: feloldódik politikai, geográfiai államcsoportokra. Ez a tagozott Népszövetség, kiképezve a közép-európai, panamerikai, britt, orosz és keletázsiai államcsoportokból, a legfelsőbb döntőbíróvá volna világkonfliktusokban és világpolitikai egyensúly rendszerére támaszkodva, nemzetközi szerződésekkel a világbékét sokáig fenntarthatja.

Páneurópának főcéljai: politikai katonai defenziva Oroszország és gazdasági defenziva Amerika ellen. Egy politikailag szemtorzolt Európa ki volna szolgáltató egy jövőbeli orosz invázióknak — egy vámkorlátokkal alábasztított európai konkurrenca képtelen volna a zárt amerikai gazdasági védőkkel szemben.

Minden politikai jóslás problematikus: Európának kell számolni azzal a lehetőséggel, hogy Oroszországban előbbutóbb imperialista rezsim váltja fel a kommunista rezsimet — és hogy az orosz Napoleon is meg fogja kísérelni, hogy hadi dicsőségben adja vissza a népeknek azt, amit tőle szabadságban elvesz. És ha jó aratással, amerikai hitellel, német szervezéssel hamarabb sikerül Oroszország ujjáépítése, mint Európa egységesítése, úgy sem az újonnan létesített kis államok, sem a lefegyverzett Németország sem az alszimereti Fran-

ciaország nem tarthatják fel az orosz inváziót. Legjobb esetben is Európa két érdekszférára oszlaná: egy oroszra és egy angol-amerikaira, amelyeknek a Rajna képezné a határvonalát.

A külső veszedelmen kívül Európát állandóan fenyegetik a belső háborúk. Tartós ideig lehetetlen, hogy egy 5 millió négyzetméternyi területen 26 nemzetközi anarchiával fittott és állig felfegyverkezett állam ne keveredjék háborúba. Egy új európai háború egyéb borzalmas kísérőjelenségek mellett, az aviátika fejlettsége következtében úgy elpusztíthatná az európai ipari kerületeket, hogy Amerika segítsége mellett sem tudná többet rendbeszedni magát.

Ha Európa nem kovácsolódik össze egy ötödik világhatalommá a világpolitikai döntéseket fejelelt Anglia, Amerika, Oroszország és Japán egyedül fogja meg hozni.

A szétforgácsolódás veszélyeivel szemben az egyesülésnek a következő előnyei jelentkeznek: biztonság egy vörös vagy egy fehér Oroszország elleni invázióval szemben; biztonság egy európai háborúval szemben; világgazdasági konkurrenca-képesség egy európai vámvámio létesítése által; a politikai, gazdasági és kulturális függetlenség megővése és világérvényesítése.

A kulturális értelemben történő nemzeti tagozódásnak Páneurópában nem volna semmi akadálva. A cél nem az európai népek

elnemzetlenítése, hanem a nemzeti egyéniségek összefogása politikai és gazdasági célszövetséggé.

Anglia és Oroszország Európa két szövetséges állama; az angol világhatalom, amely öt világrészre terjed ki és amelynek lakosainak száma meghaladja Európa lakosainak számát, gyarmataival együtt, nem képzeltető el, mint az európai föderáció egyenjogú tagja Nagy-Britannia elhárítaná magát, hogy a kontinens majorizálja és ellenőrizze, valamint az európai demokráciák is elhárítanák maguktól, hogy Anglia hegemoniája alá hajtsák magukat és egy elkövetkezendő világháborúban, mint Anglia indiai uralmának garantái szerepeljenek. Ennek ellenére Európának mindent el kell követnie, hogy Angliával tartós világpolitikai egyetértésben éljen és ennek jóváhagyását szerezzze meg a föderációhoz. Anglia veszélyeztetett helyzeténél fogva ez csak akkor érhető el, ha Európa Angliának ideális és reális garanciákat tud nyújtani tartós biztonságáért; vagy kötelező döntőbíróvási ügyezményhez való csatlakozás által; a tengeralattjárók lefegyverzése által; a légi flotta tekintetében történő közös meg egyezés által. Anglia együttműködése Páneurópával ilyen ár mellett nem is volna drágán megfizetve.

Páneurópa egy a Gibraltár alatt építendő alagutttal függetlenné tudná magát a tengeri hatalmaktól. Csakis így módon volna biztosítható ezek országösszekötte

tése kolonialis birodalmakkal és nyersanyagreservoárakkal (Marokkóval, Amerikával, Tripolis—Angora körülből 14 millió kvadrátméter) Páneurópának döntőbíróvási egyezménye azután utána volna csatlakozó Amerikával. Keletázsiaiával és Oroszországgal.

Politikai szövetség egy szovjetorszorszag és egy demokráta Európa között gyakorlatilag lehetetlen. Európának a vajudó Oroszországgal szemben defenzív állást kell foglalnia. Ennek ellenére Páneurópa orosz politikájának pacifistának kell lennie. Hogy a tartós konfliktusok elkerültessenek közös elhatározással kell meghuzni a határokat és szoros gazdasági együttműködést kell teremteni a két imperium között.

Páneurópának átmenetnek kell lennie a nemzeti államból a világszövetségbe, a világanarchiából a világbékébe. Európa a maga 300 millió lakosával elég erős minden támadás kivédésére — de soknyelvűségénél fogva mégis képtelen imperialista offenzív politikára.

A „Páneurópai unió”, amelynek megalapozása külsőben van, minden szövetségi törekvést össze akar hozni Európában; meg fogja kísérelni, hogy megnyerje Európa közvéleményét erre az egységtörekvésre és kényszerítse a pártokat, hogy állást foglaljanak az európai kérdésekkel szemben. — Ha Európa kormányai tovább folytatják eszmesivár politikájukat, úgy Páneurópa az ellenzésre fog appel

A két Vogel János

(Lopott igazolvánnyal állott szolgálatba és meglopta gazdáját.)

(Saját tudósítónkól.) A legutóbb Aradon tartott nagyszabású razzia alkalmával a rendőrség több gyanús egyént tartóztatott le. Többek között előállított egy 24 éves fiatalembert, aki Vogel János névre kiállított igazolványokkal volt ellátva. A fiatalember csak vargásért a kihágási bíróság elé került. Dragich Aurél rendőrkommisszárius tegnap délután ellenőrzés alá vette azokat, akik a kihágási bíróságnál csavargásért lettek megbüntettek és többek között elébe került Vogel János is. A rendőrkommisszáriusnak eszébe jutott, hogy a temesvári, brassói, lugosi és Erdély csaknem minden városának rendőrsége hirtelen ez előtt kórözttek egy Vogel János nevű egyént, aki mindenütt lopásokat és betöréseket követett el. Kihallgatva a fiatalembert, aki azonban hallani sem akart arról, hogy ő valaha az említett városokban járt volna.

A rendőrtisztviselő Tascu Romulusz detektívvel nyomozni kezdett a letartóztatott fiatalember kiletének megállapítása céljából és a nyomozás rendkívül érdekes adatokat hozott felszínre. Kiderült, hogy két hónappal ezelőtt Vogel János kélmefestősegéd, aki Kuhl aradi kélmefestőnél van alkalmazva, feljelentést tett a rendőrségen, hogy az összes okmányait ellopák. Erdélyi városokból érkezett köröző levelek a feljelentés után érkeztek az aradi rendőrséghez. Vogel Jánost megidőzték, de kiderült, hogy a neve alatt elkövetett bűncselekményekben semmi része nincsen. A rendőrség ismét vallatóra fogta az elfogott ifjút, aki előbb azt állította, hogy őt Fogl Jánosnak hívják, és tévesen állították ki az igazolványt, majd a

lálni. A páneurópai gondolat hordozóival a polgári pártok vannak hivatva és a szocialista pártok, a mennyiben nem kommunisták. — Csak hogy míg a sovinszták külpolitikai célja saját nemzetük uralma, a kommunisták célja a Szovjetországhoz való csatlakozás — addig polgárságnak és a szociáldemokratáknak hiányzik pozitív politikai programjuk. Ez a hiány ábrándította ki a demokraták versenyerjét a Népszövetségből és ez bántotta meg a szocialistákat a kommunizmusban történt szakadásuk óta. A páneurópai program van hivatva a politikai hízagokat betölteni és konkrét, átfogó tartalommal a közep-ut passzív pártjait új életre galvanizálni.

Amennyiben vonakodnak a pártok állást foglalni az európai kérdésben, egy földrészünk minden országában új európai párt fog keletkezni. Ez kényszeríteni fogja az európaiakat, hogy Európa mellett, vagy ellen foglaljanak állást. A közös nyomorúság erősebbnek mutatkozik, mint a kölcsönös gyűlölet és az európai fűdalomközösség munkaközösséggé fog átalakulni. Egyszer feltámasztva, az európai kérdés nem tűnik el többet a nyilvános megvitatás elől. Európa vagy világhatalommá tömörül, vagy az amerikai konkurenciának és az orosz politikának válik áldozatává.

bizonyítékok sulya alatt beismer- te, hogy Polka Ferenc a valódi neve és ő is Kuhl kélmefestőnél volt alkalmazva mint szolga. Ellopta Vogl János okmányait és Aradról Temesvárra ment, ahol lószerszámokat lopott, majd Lugosra, Brassóba utazott és miután demitt lopásokból tartotta fenn

Megváltoztatják a lakásrekvirálási rendeletet.

(Háztulajdonosok küldöttsége a belügyminiszter előtt. — A miniszter intenciója és a gyakorlat.)

A csatolt területekről Bucurestibe került küldöttségeknek nem mindennapi látványban volt részük: uton- utfélen vörös cédulák öblöttek a szemükbe ezen feirással: „Itt 2 szobás lakás kiadó”, „Itt 3 szobás lakás kiadó.” Boldog világ, ahol a lakásrekvirálást nem ismerik és ahol üresen álló lakások hirdetik azt, hogy nincs lakáshiány. Bántó ellentétet képezett ezzel szemben a csatolt területek küldöttségeinek panasza a lakásrekvirálásokról és azoknak minden méltányosság nélkül való folytatásáról. Valamennyi között a legkeserűbb panasz az volt, hogy a rekvirálásokkal szemben sem a lakók, sem a háztulajdonos nem érzik magát biztonságban a saját lakását illetőleg. Arad, Timisoara, Cernauti és Chisineu háztulajdonosainak küldöttségei megkapó színekkel esettelék ama családok szenvedéseit, amelyek a rekvirálások az otthonuk nyugalmában zavartak meg s amelyekből még a legszükségesebb szobákat is elvették.

Panaitecu aradi háztulajdonos, valamint e sorok írója két ízben is felszólalt a nagygyűlésen a lakásrekvirálások ellen és kérte, hogy a jogilag meg nem indokolható és a lakástörvény által kizárt közigazgatási intézkedések ellen a nagygyűlés a maga társadalmi és erkölcsi sulyának teljes latbavetésével foglaljon állást. Ha ma akár a lakó, akár a háztulajdonos valami okból elveszti a lakását, képtelen újból lakáshoz jutni, vagy ha véletlenül hozzá is jut, azt a rekviráló bizottság feltétlenül elveszi tőle, a felebezések pedig csaknem teljesen eredménytelenek a lakásrekvirálási ügyekben. Az is egy jogi abszurdum, hogy lakáshiány címen a lakással együtt a butorokat is elvegyék valakitől. Elvégre ha kevés a lakás, akkor építsen az állam a maga alkalmazottainak Butor azonban van elég, tehát akinek butorozott lakásra van szüksége, az butorozza be a lakást magának.

Az 1922. évi lakástörvény 2. cikkének C) pontja felsorolja azon 10 éven felüli családtagokat, akik a családfőn kívül egy-egy lakószobát igényelhetnek maguknak s azon felül maga a családfő még egy külön munkaszobához is igényt tarthat. Teljesen indokolatlan és jogtalan tehát az, hogy egyes családoktól elvezzik szobáik nagyobbik részét és arra kényszerítik őket, hogy egy-két szobába öszeköltözzenek, noha mind egyik családlagnak meg van a maga szobájához való joga. Az is lehetetlen helyzet, hogy némely állami alkalmazottnak 1923. október 15., vagyis a rekvirálások megkezdése óta, már a második lakása van s mégis lakáshiánnyal indokolják meg a rekvirálásokat.

A nagygyűlés a panaszokat magáévá tette és Caracas őrnagy vezetésével egy küldöttséget választott, amelynek tagjai lettek: N. Catana timisoarai, dr. Baltinester cernauti, Cavalotti kisenevi, P. Panaitecu

magát. Bevallotta azt is, hogy az aradi minoritáknál is volt alkalmazásban és ezalatt feltörte a templomban a Szent Antal perselyét és abból 3000 lejt lopott el. Polka János ellen a rendőrség folytatja a nyomozást, mert az a gyanú, hogy számos bűncselekmény tetteleli a lelkismeretét.

aradi lakosok és e sorok írója. A küldöttség folyó hó 10-én délben eljárt a belügyminiszternél, akinek írásban is átnyújtotta a rekvirálások elleni panaszait.

A belügyminiszter hosszasan tárgyalta a küldöttséggel, érdeklődött az egyes esetek iránt s utasította az egyik osztályfőnököt, hogy haladéktalanul adjon ki egy körrendeletet a rekvirálásokról a legnagyobb mértékben leendő megszorítása iránt és felhívta a küldöttséget arra, hogy adja át javaslatát a lakásrekvirálásokról ujonnan leendő szabályozására vonatkozólag. A küldöttség e sorok íróját bizta meg a javaslat kidolgozásával, aki azt elkészítette s illetékes helyre eljuttatta.

A belügyminiszter által hangsúlyozott alapelvek szerint megengedhetetlen az, hogy valakitől két (2) szobánál többet elvegyenek, hogy valakit a lakásából az utcára kitegyenek, hogy ideiglenes tisztviselők részére lakást rekviráljanak, hogy közalkalmazottak a mai lakásviszonyok mellett lakásváltásra használják fel a rekvirálást.

A belügyminiszterhez benyújtott javaslat az itt előadott sérelmek orvoslásán kívül főképp azt tartja szem előtt, hogy előzetes tárgyalás és a lakással rendelkező meghallgatása nélkül senkitől se lehessen lakrészeket elrekvirálni s hogy a lakással rendelkező, ha a butorait ki akarja viténi az elrekvirált lakrészekből, ehhez joga legyen. Miután a háztulajdonosok országos szindikátusa a rekvirálások elleni küzdelmet felvette a maga programjába, remélhetjük, hogy a mai helyzet a közel jövőben meg fog javulni.

Dr. Székely Aladár ügyvéd,
az aradi háztulajdonosok
szövetségének ügyésze.

A milliárdos sikkasztó.

(Vörös István följelentette sikkasztóját.)

(Budapestről jelentik.) A Közlöny jelentette annak idején, hogy az aradi származású dr. Vörös István budapesti bankár és nagyvállalkozó, akinek Aradon és Temesváron is jelentékeny érdekeltiségei vannak cégvezetőjének vizsgálataiban a legnagyobbat zavarokba jutott. Sárkány Géza, Vörös István cégvezetője manipulációival főnökét több mint húszmillióval károsította meg. Sárkány akkor elment Budapestről, majd ismét visszatért és a tőzsdelátogatók legnagyobb meglepetésére újra megjelent a tőzsdén fizetéseket kötni. A cégvezető azt a magyarázatot adta az érdeklődőknek, hogy sikerült dr. Vörös Istvánnal megegyeznie, amennyiben átadta neki nagyértékű ötszobás lakását berendezésével és hatvan millió készpénz és értékpapír-értéket adott át neki, amivel a kárt megközelítőleg fedezte.

Ugy látszik azonban, hogy még sem sikerült Sárkánynak megegyeznie Vörössel, mert Vörös István ma följelentést tett Sárkány ellen a budapesti rendőrségen csalásért, sikkasztásért, hitlen kezeltésért és okirathamisításért.

A rendőrség megkezdte az ügyben a meghallgatásokat és ma dr. Antal ügyvéd, Vörös csendes társa került sorra. Az ügyvédet a már megszünt Vörös-féle részvénytársaság nevében hallgatták ki. A vizsgálat megállapította, hogy Sárkány visszaéléseit főképpent azzal követte el, hogy a részvénytársaság megszüntetése után is egy ideig minden nap megjelent a tőzsdén, ahol mint a megszüntetett cég vezetője és tőzsdéi diszponense működött mindaddig, a míg a tőzsdéről ki nem utasították. Sárkány egyelőre még szabadlábon van, de valószínű, hogy estére letartóztatják.

Megtalálják a bombamerénylők chifre-kulcsát.

(A budapesti rendőrség meg tudja fejteni Márffyék titkos írásu levelezését.)

(Budapestről jelentik.) A bomba merénylők ügyében Márffy és bűntársai ellen még mindig folyó nyomozás során a budapesti rendőrség ujabbon ismét fontos adatok ra akadt. Ezek közül a legnagyobbat jelentőségű az a chifre-kulcs, amelynek alapján meg lehet fejtetni a merénylők egymás közt folytatott titkos írásu levelezését.

A titkos írás alapján az abc betűiből alakított négyzet szolgál, amely négyzetet Márffyék a következőképpen használták: A nemzetvédelmi osztal minden egyes kerületének külön száma, illetőleg mindegyik kerületnek külön jejsza va volt. Így például a IX. kerületi nemzetvédelmi osztálynak ez volt a száma, a chifre-kulcs: száznolcvanhét. Most ha e szerint a titkos írás szerint akartak írni valamit, a következőképp csinálták:

A megírandó szöveg például ez lenne:

bombamerénylet.

E szó minden egyes betűje alá a „száznolcvanhét” egymásután következő betűit írják, betűt betű alá, ott hagyva abba, ahol a közlendő szó véget ér, vagy addig írva egymásután a „száznolcvanhét” chifre-kulcs betűit, ameddig a megírandó szöveg betűmennyisége követeli így:

bombamerénylet.
száznolcvanhét.

Most az abc-négyzetben az egyes betűknek megfelelő titkos jegyét a következőképp keresik meg: A négyzet baloldalának első függőleges sorában kikeresik az s betűt. Most pedig a legfelső vízszintes sorban megkeresik a b betűt. Az s-től jobbra, a — től lefelé haladva, ahol a két sor eredője találkozik, az a betűjegyet felel meg a titkos írásban a közlendő szó első (b) betűjének, jelen esetben a t. A következő betű az o. alatta a z. A négyzet baloldalának első függőleges sorában kikeresik a z-t, a legfelső vízszintes sorban az o-t és leírják a két vonal találkozási helyén álló t betűt. És így tovább. A visszaolvasás csak a chifre-kulcs birtokában volt lehetséges. Mindegyik titkos írásról kiderült, melyik kerületből származik; a kerület chifre-kulcsát kel-

lett csak tudni, hogy a titkos irás zagyva betűrengetege értelmes szöveggé legyen.

A kulcs alapján most valameny nyi titkosírású szöveget desiffrozni fogják és bizonyosra veszik, hogy nyomdomból döntő bizonyítékokat nyerne a bombamerénylők ellen és a merénylők valameny tettesének teljes szerepét is rövidesen tisztázni lehet.

Irodalom, művészet

* Az aradi színház műsora a Kulturpalotában. Csütörtök: Rab Mátyás. (A.) Péntek: Rab Mátyás. (B.) Szombaton: Román színtársulat vendégjátéka. Vasárnap d. u.: Pompadour. Este: Rab Mátyás. (C.)

* A timisoarai színház műsora. Szerda: Vörös malom, pokoli színdarab. Csütörtök: Román előadás. Péntek: Szerlem királya (operett-premier, premierhelyekkel, premierbérlet.) Szombat d. u. 3 órakor: Gyermekelőadás, olcsó helyekkel, 5 órakor: Falurossza, 8 órakor: Szerlem királya (rendes helyekkel.)

* Az aradi színház hírei. Rab Mátyás operett Balogh Böskevel a címszerepben. A sajnálatos színházi tüzeset következte ideiglenesen a Kulturpalota nagyszínházban játszó színtársulat ünnepivé avatja a csütörtök estét, amikor Rajna és Czobor „Rab Mátyás”-át eleveníti fel. Ez az operett, amely évekkor ezelőtt diadalmasan járta be az összes nagyvárosok színpadait, annak idején meghódította az aradiakat is szép magyaros motívumokkal telített muzsikáival, szórakoztató librettójával. Az operett címszerepét Balogh Böske játsza, aki ebben a szerepében, ha lehetséges, messze tulszárnyalja eddigi sikereit. Hálás feladathoz jutottak Szeghő Lili, Barikó Etus, Follinuszné, Fászkerti Maca, Gyöző, Faludi, Ladiszlai. A Rab Mátyás pénteken és vasárnap is műsoron maradt. — Pompadour délutáni mérsékelt helyekkel. — Vasárnap délután először kerül színre délutáni mérsékelt helyekkel az idei szezon nagy slágere, a Pompadour. A nagy szerű operett főszereplői ezúttal is Horváth Mici, Balogh Böske, Fászkerti Maca, Tompa, Ekecs, Gyöző, Selmecey, Kallós.

Elfogták Wiesenthal gyilkosait.

(A Közlöny cikkének sikere. — Agyonlőtték és kifosztották a gazdag marhakereskedőt.)

(Saját tudósítónktól.) A Közlöny annak idején részletesen megírta, hogy az orsovai vasútvonal mentén egy meggyilkolt férfi holttestét találta a vonalat vizsgáló vasúti őr. A hulla teljesen le volt vetkőztetve és a fején három lövés seb tátongott. A nyomozó hatóságok akkor azt hitték, hogy az ismeretlen férfit a Simplon expresszen gyilkolták meg és teljesen kifosztva dobták ki a robogó vonatból, míg a Közlöny cikke ki nem tántotta, hogy a talált hulla valószínűleg Wiesenthal M. Smile bucurestii kereskedővel azonos, aki a gyilkosság idején utazott el hazulról egy nagyobb pénzösszeget, hogy marhákat vásároljon és értesülésünk szerint nyomtalanul eltűnt.

A Közlöny szenzációs cikke alapján új mederbe terelődött a nyomozás és ennek folvámán

most a csendőrségnek sikerült a borzalmas gyilkosság tetteseit Ghelesan Gheorghe, Matasara Ilie Martinescu Gheorghe és Blidarin Jon topleti lakosok személyében letartóztatni. A gyilkosok beismerték, hogy Wiesenthal, aki a kör-

nyéken marhákat vásárolt elcsalták a Cserna folyó partjára, ott megölték és teljesen kifosztották. A csendőrség a rablógyilkosokat, — ottani tudósítónk jelentése szerint — beszállította a karánsbesi ügyészség fogházába.

A modern rabszolgahajcsárok.

(Délamerikai mocsaras vidékre csábítják a népet a kivándorlási hiénák.)

(Saját tudósítónktól.) A modern és kegyetlen rabszolgahajcsárt, ahol nemcsak az ember munkaerejét, hanem az életét is áruba bocsátják, lelkiismeretlen ügynökök ismét propagálják az erdélyi és a bánát községekben. Délamerika egészségtelen mocsárlázás vidékeire, amelyeknek a megmunkálását már a kínai kuklik sem vállalják, nem hajtának busás jövedelmet a kalandor rabszolgahajcsároknak, mert nincs aki azokat megmunkálja. Új emberanyagra van szükség. A gazdaságilag tönkrement Európa olcsó emberanyagot tud szállítani. És a biztos megélhetést kereső, nyomorgó iparos középosztály társadalmi nagyszerepű anyagnak bizonyul az egészségtelen kuli munkára.

A kivándorlási hiénák ismét dolgoznak Arad és Temes megye községeiben. Gyors meggazdagodást, vagyont, kincseket ígérnek csak hagyják el szülőföldjüket, hazájukat és menjenek ki Uruguayba, Paraguayba vagy Délamerikába, Argentínába és Brazíliába. A kültások kecsegtetők. Hisz a mézes szavú hiénák a túli az önzetlenség. Ők „a tönkrement társadalom megmentésén dolgoznak” Amerikai „humanisták” hivatalosan küldték őket Romániába, hogy „segítsenek a szegény és becsületlen embereken.” Ilyen és hasonló frázisokkal csábítják a községek lakosait a pusztulásba, a szerencsétlenségbe. Még díjtalan utazást is ígérnek és ez az egyetlen ígéretük, amit be is tartanak. A délamerikai vállalkozók kivándorló hajóit ott várakoznak Hamburg kikötőjében és az összevásárolt kuliakat ingyen viszik a leg-egészségtelenebb vidékekre és ott néhány hónapi ideget gyilkoló munka után, amelynek jövedelme még kenyérre is kevés, sárgalázban vagy maláriában pusztulnak el.

Tegnap délelőtt a városi orvosi hivatalban egy Gaál Pál nevű újmikélakai iparos jelent meg feleségével és két leánygyermekével. Mindnyájan erős egészséges emberek, orvosi bizonyítványt kértek, mert Délamerikába akarnak vándorolni.

— Eladtam a házamat, — mondta a férfi, — pénzzé tettem mindenemet és kivándorlok Délamerikába, mert ott vagyont lehet szerezni. Így mondta ezt az az ur ember is, aki az irataimat megszerzi. Az egész csak néhány száz lejembe kerül. Az az „ur ember” (persze ezt nem tudja. Gaál Pál) nagy összeget kap dollárok-

ban, minden kicsábitott emberért.

A Romániában összeszedett emberanyagot minden két-hónapban Bécsben gyűjtik össze. Innen Hamburgba viszik őket, ahol luxus hajónak nem mondható rozoga alkotmányra rakják, ahol kényelmetlen tömegkabinokban helyezik el a szerencsétleneket. Az ellátás rossz, az ételek szinte ehetetlenek. De most már nem lehet segíteni a dolgon, már nem térhetnek vissza a kétségbeesettek, akik életüket bocsátották áruba.

Fontos oka van a modern rabszolgakereskedőknek, hogy a romániai embereket elutazás előtt Bécsbe szállítsák. Igen sok román nemzetiségű állampolgárt csábítanak kivándorlásra, akiknek tilos Amerikába vándorolni. Ezt a rendeletet az ügynökök is nagyon jól ismerik. Ezért a román nemzetiségű embereknek „jóakarattal” tudat adják, hogy ne említsék senkinek, hogy kivándorolnak. Ugyis csak Németországba kell utlevelet szerezniük. Ha már ott vannak, szabad az út. Vigyáznak arra, hogy a román hatóságoknak fel ne tűnjön a tömeges kivándorlás, ezért küldik egyenként Bécsbe őket és onnan viszik vonatszámba a Hamburgi kikötőhöz.

Hova is kerülnek ezek a szép egészséges emberpéldányok? Délamerika kietlen, nagy mocsaras pusztaságait megvásárolják a hirtelen gazdagodni vágyók. Ezeket a mérges miazmákat párolgó területeket termőfölddé kell minél előbb varázsolni. Ehhez a munkához csak olcsó munkaerőt lehet felhasználni, mert másképp nem fizeti ki magát az üzlet. A kínai kuklik igaz, hogy szerény igényűek, de nem sokáig bírják a gyilkos klimát. Európa különösen a román és a magyar faj termi a legkitartóbb emberanyagot. És a rabszolgakereskedők rávetették magukat Erdélyre. Onnan nagyon ritkán van visszatérés. Az odakerülő munkásemberek hamarosan megtudják, hogy mocsárlázás vidékeken éhbéért kell dolgozniuk. Megszökni szinte lehetetlen, mert százkilométereket kellene a pusztaságban gyalogolniuk. Egyik farmról a másikra sem mehetnek. Béremelési mozgalmat nem indíthatnak, mert szigorú kartell van a farm tulajdonosok között, hogy egyik a másiktól nem vehet fel munkást. Ebből a fertőzött levegőjü világrészből csak egy menekülési út van és az a halál. Számos példa van arra, hogy nagyon sokan a betegségtől és a nyomortól meggyötörve ezt az utolsó utat választják, mert a halál csak megváltás lehet a pusztulás és a betegség országában. (p. g.)

MARADÉK VÁSÁR
STRASSE
divatruházában. 1441

Hogy áll a lej?

1924. március 12-én 100 lejért adtak nálunk:

3.03 svájci frankot;
13 francia frankot,
44.000 külföldi magyar koronát,
46.000 effektív magyar koronát,
48.000 belföldi magyar koronát,
37.200 osztrák koronát.

Zürichben 3.05 frankot

Párisban 13.75 frankot.

Budapestben 40,500—42,000 K-t

Megloptak egy utazót.

(A teusi (tövisi) Kornis-féle lopás megismétlődése. — Sikasztás miatt feljelentették és letartóztatták az utazót.)

(Saját tudósítónktól.) Az aradi ügyészség rendelkezése ma letartóztatták Grósz Mór utazót, akit megbízója az aradi Tapolcsányi Kéreggyár ötvenhárom ezer lej elcsikkasztásával vádolt meg. Grósz Mór kihallgatásakor eladta, hogy táskájában az ötvenháromezer lejjel Bucurestiből Arad felé indult, hogy a pénzt átadja. A tövisi állomáson leszállt és a váróterembe ment. Ott hirtelen álmosság vett rajta erőt, elaludt és mire felébredt, a táskája a pénzzel együtt eltűnt. Azonnal a tövisi állomás rendőrségére ment, ahol jelentést tett az esetről. A tövisi rendőrség megindította a nyomozást és Grósznak igazolványt adott, amelyben igazolta, hogy lopás miatt náluk feljelentést tett ismeretlen tettes ellen. Grósz fel is mutatta az aradi ügyészségen a tövisi rendőrség igazolványát, amelyen azonban nem volt a rendőrség pecsétje.

Grósz elmondotta még, hogy Aradra érkezése után jelentést tett az esetről a gyárnak. A gyár tulajdonosa dr. Höflich Béla aradi ügyvéd útján írásbeli szerződést kötött vele. A szerződés úgy szólt, hogy Grósz ellen nem tesznek feljelentést, ha ő viszont ledolgozza az elvesztett pénz értékét. Azután ugyilátszik a gyár megmondta magát, mert az ügyet átadta dr. Weil Károly aradi ügyvédnek, aki tegnap feljelentést tett az aradi ügyészségen az utazó ellen. A fiatalember vallomása során még tanukra is hivatkozott, akik látták, hogy a tövisi állomáson még birtokában volt a táskája és ott tűnt el. Mivel a tövisi rendőrségi igazolványon nem volt a rendőrség pecsétje az ügyészség nem fogadta el hivatalos bizonyítványnak és elrendelte Grósz fogvatartását.

— Nem kapott pénzt toalettre — elhagyta az urát. Budapestről távozozzák: Walter Rózsi operatőrként a budapesti rendőrség mint eltűntet körözte. Mára kiderült, hogy körözését Bukovich Lajos állami tisztviselő kérte, aki a művésznőnek férje. A művésznő pedig férjét elhagyta azért, mert tegnap 870000 koronát kért a férjétől toalettre és az nem tudott adni. A rendőrség megállapította, hogy Walter Rózsi Budapesten tartózkodik.

HIREK.

Mostoha városrész

(Botrányos közegészségügyi állapotok az aradi Mosóczy-telepen. — Robu főpolgármester rendet teremt.)

Kaptuk a következő panaszos levelet:

Igen tisztelt Szerkesztő Ur! Kérem, hogy becses lapjában adjon helyet néhány soromnak, amelyekben dr. Robu János urnak, Arad város főpolgármesterének figyelmét szeretném felhívni egy egész városrész súlyos panaszára. A Mosóczy telepről van szó, amelynek lakói éppenny Arad adófizető polgárai, mint azok, akik a belvárosban szrencsések lakni. Akiket balvégzetűk arra ítélt, hogy a Mosóczy telepen éljék le napjaik jelentékeny részét, azok már kezdenek megalkudni azzal, hogy esős időben térdig merülnek a sárba, hogy az apró is kolás gyermekeket féltetni kell attól, hogy nem tudnak átjutni a feneketlen sárban az ucca egyik oldaláról a másikra, hogy éppen a nagy sár miatt háromszor annyi cipőnk megy tönkre, mint a belváros lakóinak és hogy bérkocsi nem vállalkozik rendes fuvardíjért arra, hogy ide kijöjjön és a teherkocsis pedig egy vagon fa beszélgetéseket kér. Ha ugyan a nagy sárban egyáltalában képes a telep re bejutni. Összel, télen, tavasszal óriási a sár, nyáron a por olyan nagy, hogy az ember tüdeje megy tönkre. Mondom ezekkel már valahogy csak megbékélünk, de az az, hogy most már a szemétfuvarozó vállalkozók kocsjai sem hajlandók a rettenetes utak és az óriási sár miatt a telepre bejönni, már meg sem alkudhatunk. Valósággal közegészségügyi botrány, hogy a Mosóczy telep legtöbb házában napról-napra gyűlik a szemét, már nem tudják a lakók hivatanni és az erjedésnek induló mindenféle hulladékból olyan bűz keletkezik, hogy az ittlakást már valósággal szenvedéssé teszi. Elte kintve attól, hogy ez a körülmény milyen káros a közegészségre. Azt hiszem ennek megállapításához nem kell valami nagy orvosi tudomány. Hangsúlyozom, hogy most már hetek óta egyáltalában nem hordják ki a szemeteseket a Mosóczy telepről a szemetet. És a vállalkozóknak igazuk van, mert elvégre az utak rendbehozása nem az ő kötelességük, hanem a városé. Hiszem, hogy dr. Robu János főpolgármester ur vizsgálat tárgyává teszi az ügyet és minden bürokratizmus nélkül meg fogja kezdeni az utak rendbehozását. Tisztelettel: a Mosóczy telep egyik lakója, aki már nem nézheti ezeket az állapotokat szó nélkül.

A Közlöny munkatársa felkérte dr. Robu János főpolgármestert a fenti levéllel. A főpolgármester azonnal utasította Poci oianu kerületi előljárót, hogy sürgősen vizsgálja meg a szemétfuvarozók ellen felhozott panaszokat és azonnali intézkedést rendel el az anomáliák megszüntetésére. Egyben átiratilag ebrendelte, hogy a városi mérnöki hivatal a legrovidebb időn belül készítse el a költségvetést a Mosóczy-telep kikövezésére vonatkozólag. A főpolgármester intézkedésének remélhetőleg hamarosan meg lesz az eredménye, amely bebizonyítja, hogy a Mosóczy-telep lakói sem mostoha gyermekei Arad városának.

— Mária királyné hazaérkezett. Netzhammer Raymund bucarestii német római katolikus érsek tegnap Pacha Agoston apostoli kormányzó látogatására Temesvárra érkezett. Látogatása udvariassági jellegű volt, amellyel viszonzotta Pacha bucarestii látogatását. Az érsek a Simplon expresszel utazott vissza, amelyen Mária királyné is érkezett külföldről. A királynét különben Temesváron nem fogadták hivatalosan, ennek dacára azonban a hatóságok vezetői a vonat érkezésekor megjelentek az állomáson.

— Megszűnt a váradi újságírósztrájk. Oradea-mareról (Nagyváradról) táviratozzák: Ma délután megszűnt az újságírósztrájk. A lapadók teljesítették a hírlapírók követelését, amennyiben 30 százalékos fizetésemelést adtak, egyben kötelezték magukat, hogy a sztrájkból kifolyólag senkit el nem bocsátanak és senkinek sem mondanak fel. Ma délután jelent meg a sztrájkoló újságírók röpiratának, a Deli Tudósítónak utolsó száma.

— Sztrájkol a tavasz. A tavasz ugylátszik csak nem akar az idén megérkezni. Ma délben kisütött a nap, de azután ismét elkezdődött a hóhullás és estére már ismét feliérlelenek az utcák. A tavasz nem akar engedelmesskedni a kalendárunknak, amely érkezését jelenti. Amny felől kapunk híreket arról, hogy sztrájkok törtek ki... talán a várt tavasz is követi a ragadós példát és az idén sztrájkot jelentett be. Mit tehetünk, felgyűrjük a kabátot és dideregve várunk egy kis napsütést.

— Pesthy Pál a magyar igazságügyminiszterjelölt. Budapestről táviratozzák: Ma a líáz folyósóján elterjedt az a hír, hogy igazságügyminiszternek Pesthy Pált a nemzetgyűlés alelnökét nevezik ki és kinevezése legkésőbb holnap vagy holnapután megjelenik a hivatalos lapban.

— Venizelosz elhagyta Athént. Athenből táviratozzák: Venizelosz mellett, amikor hajóraszállott és utrakelt Franciaország felé, nagy tüntetést rendeztek.

— Összehívják az izlám konferenciát a kalifa ügyben. Londonból táviratozzák: A Reuter távirati iroda jelenti az indiai Delhiből, hogy az indiai mohamedán közvélemény szerint az angorai nemzetgyűlés a kalifa letételével és kiutasításával az indiai mohamedánokat súlyosan megsértette. Követelni fogják, hogy kalifaválasztás céljából hívják egybe az általános izlámkonferenciát.

— Az ir köztársasági mozgalom. Dublinból táviratozzák: Tobin tábornok és Dalton ezredes az ir köztársasági hadsereg nevében ultimátumot intéztek az ir kormányhoz. Az elnök kijelentette ezzel kapcsolatban, hogy intézkedik a zendülés mihamarabbi elfojtására.

— Abdul Hamid fia Budapestre költözött. Budapestről táviratozzák: Abdul Hamid török szultán második fia családjával, Murad szultán unokája és Emine hercegnő ma Budapestre érkeztek. Abdul Hamid fia ugy látszik végleg itt akar letelepedni, mert villát vásárolt Budán.

Frank Wagner az „emberiség jóltevője.”

(Keleti asztrológus, aki csodatevő talizmánt árul 88 lejért. A legújabb szélhámosság.)

(Saját tudósítónktól.) A szélhámosságnak nem mindennapi módját eszelte ki egy Frank Wagner nevű resicai lakos, aki díjmentesen a „keleti asztrológus” címet adomá nyozta magának. A csillagok embere körlevelekkel árasztja el Erdélyt, amelyben csodás dolgokat ígér igen mérsékelt díjazás mellett a hívó emberiségnek. Egy ilyen körlevél a birtokunkba került és azt szószerint leközöljük, legalább a szenvedő és pénztelen emberiség megtudja azt, hogy bajára hol találhatja a leggyorsabban a legnagyobb gyógyírt.

(A csodatevő keleti talizmán.)

Küldje nekem azonnal be szíri letésének pontos idejét és helyét és megkapja talizmánomat, amely perzsa asztrológusok számítása után mindenki számára külön állított össze. Nem fogja megbánni, mert általa szerencsét szerez egész ságban, szerelemben és ami a fő a pénzben. Ön szerencsétlenségektől, ugymint kirablástól, megátámadástól és testi fájdalmaktól meg lesz óva. Ha ön egy célt tűz ki maga elé, én segíteni fogom hosszú évek során kiprobált módszeremmel (kivéve ha lehetetlen célt tűz ki). Én írásbelileg gyógyítottam különböző betegségeiből, még a szifiliszét is. A beteg, aki az én természetes gyógyításomat igénybe veszi, feltétlenül meggyógyul. Eddig számtalan köszönőlevél van birtokomban és szükségét érzem annak, hogy természetl ajándéko-

mat az emberiség jóvoltára használjam. Töltsse ki az alábbi rubrikákat sajátkezű írásával és dátumával. A talizmán 88 lej, tanácsok, amelyek valamilyen célhoz vezetnek vagy valamilyen szenvedély gyógyítására szolgálnak 124 lejbe kerülnek. A legszentebb diszkrécióval intézem el utánvét mellett. Hígyjen a sorsban, amelyre az asztrológia bázisa építve van. Tisztelettel Frank Wagner, keleti asztrológus.

Tehát mindenki vegye tudomásul, hogy Frank Wagner „keleti asztrológus” kátiú talizmánja szerencsét hoz egészségben, szerelemben és ami fő — pénzben és alig kerül 88 lejbe, csak meg kell írni mi a kedvenc állatja és virágja a boldogságra vágyóknak. Wagner mester már ugylátszik ki is eszelte a pénzszerzés módját, mert azt hiszi, hogy az ilyen átlátszó és az emberi butaságra alapított trükkökkel még mindig lehet pénzt keresni. Mindenesetre csodálatos, hogy Frank, a mágikus fenomén, aki az emberiség legújabb jóltevőjének lépett elő, csodás képességét miért nem bocsátja díjtalanul az emberiség szolgálatába. Mi ugyan nem hatottunk bele a csillagok titkaiba, de azt megjósolhatjuk Frank Wagnernek, a resicai asztrológusnak, hogy ilyen najszelelhamosságoknak manapság már nem igen áll be senki, és az az ut, amelyre az „emberiség jóltevője” lépett egyenesen a rendőrséghez vezet.

— Sztrájkolnak a hamburgi kikötőmunkások. Hamburgból jelentik: A hamburgi kikötőmunkások tegnap sztrájkba léptek és így a kikötőben minden szünetel.

— Tizenöt valutacsempész detektív tartóztattak le Budapesten. Budapestről táviratozzák: A rendőrfőkapitányságon a legutóbbi nagy valuta és ékszercsempészéssel kapcsolatban tizenöt belügyi nyomozó közeget vettek őrizetbe csempészés vádjával. Két magasállású tisztviselő ellen is megindult a vizsgálat.

— Halálra ítélték huszonkét orosz vonatrablót. Rigából táviratozzák: Az orosz szovjet törvényszéke halálra ítélt huszonkét vonatrablót és ezek között három nő is van. A rablók rendszeresen feltartóztatták a minsk—moszkvai vonatot és amerikai módszer szerint kirabolták. A legutóbb például Marinetti olasz diplomáciai futártól 12.000 dollárt vettek el.

— Négy év után letartóztatott gyilkos. Négy évvel ezelőtt élénk feltűnést keltett az a szenzációs rablógyilkosság, amelynek a teusi (tövisi) Maieran villa házvezetőnöje, Vornie Teréz áldozatul esett. A bestiális módon végrehajtott gyilkosság ügyében a hatóságok hiába nyomoztak, míg most a véletlen csendőrszere juttatta a gyilkost Bistrián Nicolae almafai, krassó-szörény megyei gazdát. Bistrián a napokban a község korcsmájában mulatott és berugott. Ittas állapotban azután eldicsekedett, hogy Vornie Teréz négy évvel ezelőtt ő ölte meg. A vendéglős elmondta az esetet a csendőrségnek, mely a rablógyilkost letartóztatta.

Sámson a néma óriás

2 rész, ma utoljára az Urániában

— Verekedő legények a bíróság előtt. Az aradi járásbíróság előtt ma négy kurticsi legény, Odor Julián, Zuba Tódor, Zuba János és Tikú János állottak, súlyos kimenetelű verekedéssel vádolva. 1924. február 17-én éjjel az uton haladtak és észrevették Vásár György és Zsurán János kurticsi legényeket. Virtusból beléjük kötöttek, majd bottal verni kezdtek a két legényt. Vásár György vérbefagyva maradt az uton, míg Zsurán János súlyosan megsérülve elmenekült. Zsurán felhármazta a szomszédokat, akik beszállították Vásárt a községbe. A csendőrség letartóztatta a verekedőket és beszállította az ügyészség fogházába. Miután dr. Cucu Vazul városi főorvos látlelete szerint Vásár husz napon túl gyógyuló súlyos testi sérülést szenvedett, a virtuskodó legények ügyét a büntető tanácshoz tették át.

— Kártalanítják a kolumbácsi légy által károsult gazdákat. A kolumbácsi légy múlt évi pusztítása nagy károkat okozott az erdélyi és bánáti állatállományban. A kormány a napokban nagyobb összeget utalt át az aradi prefekturára, hogy azzal a szegényebb sorsú gazdákat, akiknek állatállományában kárt okozott a kolumbácsi légy, anyagilag felségégyezze. Georgescu János prefektus megbízásából dr. Robu János főpolgármester Halmagyuba (Nagyhalmagyra) utazott és huszonnyolcezer lejt osztott ki a légy szenvedett gazdáak között.

Jön! Jön!
FREDERICUS REX
 az Apollóba.

— **Efegyzés.** Kaufmann Erzsike (Székesut) és Friedmann Jenő (Nadlac) jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— Per egy összedült ház miatt. Az aradi törvényszék polgári tanácsa ma Hübner Sebestyén ujszentannai vendéglős ügyét tárgyalta, aki még a koronabeváltás előtt 45000 korona kártérítésre perelte be Ujszentanna községét. Hübner néhány évvel ezelőtt a községtől megvette a liget mellett fekvő vendéglőt és ott folytatta az üzletét. A község nemsokára szennyvizet levezető árkot építtetett, amelyet éppen a vendéglő mellett vezettek el. Az árokából kiszivárgó nedvesség folytán a falak megrongálódtak és roskadozni kezdtek. 1920-ban össze is dült. Hübner pert nyújtott be az aradi törvényezékhez, amelyben a szenvedett kárért 45000 koronát, illetőleg 22 ezer ötszáz lejt követelt. A bíróság ma úgy határozott, hogy egy bizottság tartson helyszíni szemlét a kár összegének megállapítása végett.

— Megkéselte a sógoróját. Az aradi ügyészség fogházába ma bezáratották Urlea Demeter mikalikai földművest, aki rátámadt sógorójára, Blázs Annára és késsel összeszurkálta. Vallomása szerint Blázs Anna több ízben fenyegette meg feleségét és akkor, amikor is a tettet elkövette, késsel támadt feleségére. Ő elvette tőle a kést, mire az asszony nekitámadt. A szurás védekezés közben történt, hogy miképpen, azt a vádlott maga sem tudja. Blázs Annát tegnap bezáratották az aradi kórházba, ahol azonnal kezelés alá vették. Állapota súlyos. Urlea Demeter ellen folyamatba tették az eljárást.

— Boreljen Korpel könyvtárában — Harienyákat, férfi ingeket legolcsóbban vásárolhat Szűcsnél, Arad Motor-állomással szemben.

— Az aradi kat. gimnázium estélyén kicserélték neveket ellátott hópómet. Sajátját átveheti a Felér Kereszt padrobjában.

— Dr. Winnand-féle hársfamézcukor a legjobb szer köhögés és rekedtség ellen. Ügyeljünk a névre!

— Malin és Clara harisnyák legjobb minőségben csak Bársonynál, Arad.

— „Marioara” női kalap szalónba Arad, Str. Moise Nicoara 2. (Petőfi-u) a legújabb bécsi és párisi modellek kaphatók jutányos áron. Alakítások modellek után pontosan készítenek.

Alabástrom arcod, kezéd bőre Ha Kaiser-Boraxot kevered a fürdőbe.

Negyedik muskétás
MAX LINDERREL
még ma csütörtökön és pénteken
az **Apollóban**.

Titkos pálinkagyártók.

(Hogyan lehet pálinkagyártásra engedélyt szerezni.)

(Saját tudósítónktól.) Arad és termesmegyei községek lakosai ellen az utóbbi időben számos feljelentés érkezett a pénzügyigazgatósághoz, mert engedély nélkül készítenek szeszes ital termékeket. Az ilyen visszaéléseket a pénzügyigazgatóság minden esetben súlyos pénzbírsággal sújtja. Némrégiben ugyanis egy rendelet jelent meg, amely kimondotta, hogy szesztermékeket, pálinkát, likőröket, rumot és konyakot gyári úton kizárólag vizsgázott szakértő állít hat elő. Hideg uton előállíthatják azok is, akik arra engedélyt kapnak.

A Közlöny munkatársa erre vonatkozólag ma beszélgetést folytatott dr. Meszlényi Emil vegyész-mérnökkel, az aradi vegyvizsgáló állomás vezetőjével, aki elmondta, hogy a hatóságok eddig csak a városokban folytattak szigorú ellenőrzéseket, a szesztermékek előállításának ellenőrzésére, néhány nap múlva azonban a községeket is ellenőrzik. A községek lakosai ugyilászik nem ismerik a rendeletet és engedély nélkül állítják elő a szeszes italokat.

Az engedély megszerzése igen egyszerű. Aki a szeszes italok hideg uton való előállításával akar foglalkozni, az saját készítményű termékéből küldjön egy üveggel a vegyvizsgáló állomáshoz és mellé keljen egy igazolványt, amely hivatalosan bizonyítja, hogy a beküldött szeszterméket saját maga készítette. Ha a vegyvizsgáló állomás megállapította, hogy a beküldött anyag jóminőségű, az illető engedély megszerzése iránt nyújtson be kérvényt az egészségügyi felügyelőséghez Aradra vagy Temesvárra és az engedélyt feltétlenül megkapja.

Uj járvány.

amely rettenetesen pusztít.

Amerikában egy orvos, akinek valószínűleg egyéb dolga nem volt — sorba járta a hajléktalankok menhelyeit és mintegy huszonkét ezer hajléktalant orvosi vizsgálatnak vetve alá, csodálatos fölfedezésre jutott. A huszonkét ezer példányból azt a megdöbbentő orvosi tézist sikerült a fenti amerikai felcsermek leszárnia, hogy a munkától való tartózkodás koránt sem a reszégnek, vagy lustaságnak velejáró következménye, hanem egy meglehetősen mérvben elterjedt és veszedelmes, — hogy ne mondjuk — járványos betegség.

Azt nem mondja ez a tudós amerikai, hogy bacillusok vagy fertőző gombák után terjedne a baj. De megjegyzi, hogy vége annak a rosszhiszemű felfogásnak, amely a munkától való irtózást egyszerűen egyéni és megvetendő hajlamosságának tünteti fel. Azt

tartja, hogy azok, akik nem szeretnek dolgozni, bizonyos beteges kényszernek, legyőzhetetlen bajnak szenvedő alanyai.

A nagy amerikai fölfedező a rettenetes járványt: *Ergophobidnak* nevezi, magyar nyelven körülbelül ezt jelenti: menekülés a munka elől. A diagnózis további részletet elmondja, hogy az *ergophob* szalad és irtózik a munkától, mert annak pusztító elgondolásánál az a pusztító képzet támad, hogy valami rettenetű baj éri. Akkor t. i., ha *belefog*.

Az az újvilági mester, aki bizonyára nem számítja magát az *ergophobok* közé, a végén, a diagnózis végén, kénytelenül beismeri, hogy a borzalmas betegségre *nincsen patikaszer a világon*. Így hát az *ergophobok* nem kerülhetnek kórházi ápolásba. De megmarad számukra viszont a vigasz, hogy sosem gyógyulnak ki bajukból. A szerény *fölfedezőnek* azonban térvlog elkéne egy, csöpp *szana-történelmi kava*.

Jön!
FREDERICUS REX
az Apollóban.

A temesvári gyilkosság

(Jugoszlávia is körözte a huszaszoros rablógyilkost.)

(Saját tudósítónktól.) A Közlöny mai számában jelentette azt a vakmerő kegyetlenséggel végrehajtott gyilkosságot, amelynek egy temesvári vasuti fékező lett az áldozata. Zarics Milánt, a tettest automobilon és mozdonyon ül dözték, amíg sikerült elfogni és a temesvári rendőrségre szállítani. Kihallgatása alkalmával kiderült, hogy két ország rendőrsége és csendőrsége körözte, mert husznál több rablógyilkosságot követett el eddig és a Temesvár környékén az utóbbi időben elkövetet rablások és gyilkosságok legtöbbször az ő lelkiismeretét terhelik. Zarics rablóbandát alakított és Temesvárra tegnap tulajdonképpen azzal a céllal érkezett, hogy a banda által összeharcsolt holmik egy részét értékesítse. Zarics elfogatása Demian Vasille bánlaci csendőrmester, Borsos József és Lenkuca Márton fékezők érdeme. A meggyilkolt Pancotar Joan fékezőt ma délután felboncolták és a felboncolás után eltemették. Zarics kihallgatása még folyik és most szembesítik azokkal a károsultakkal, akiktől különböző tárgyakat elrabolt. Szembesítették vele Willems Jakab módosi lakost is, akitől 300 ezer lej értékű ingóságot és készpénzt rabolt el. Zarics a szembesítések után teljesen megtört és mindent bevallott. A temesvári hatóságok véleménye szerint a verseci illetőségű gonosztévőt, akit a jugoszláv hatóságok is körözték, nem fogják kiadni, mert előbb romániai büntetőiért kell a törvényszék előtt felelnie.

Közgazdaság.

— Elégületlenség a tulmagas adó-kivetések miatt. Az aradi adó-kivetőbizottságok naponként száz-százötven fél adóját állapítja meg. Minden esetben jelentékenyen emelik az adókat tekintet nélkül arra, hogy a jövedelmek korántsem emelkedtek arányosan a mindennapi élethez legszükségesebbek áráival. Ennek eredménye, hogy eddig majdnem hétezer felebbezést nyújtottak be az adó-megállapítások ellen, mert senki sem képes a reá kirótt tulmagas adó összegét megfizetni. A felebbezők és azoknak a száma, akik eddig az adó-kivetési tárgyalásokon sorra kerültek, majdnem megegyezik és ez is igazolja, hogy az idej adó-kivetések általános elégületlenséggel találkoznak. Ma különben Aradon járt Paraschivescu pénzügyi államtitkár, aki az adó-kivetések menetét ellenőrizte.

— A pozeni (Pozman, Polonia) mintavásár. A Kereskedelmi és Ipar-kamara közli: Az ipar- és kereskedelmiügyi miniszterium értesítése szerint folyó évi április 27. — május 4. napjain Pozmanban az egész lengyel ipart bemutató és felölelő áru-mintavásárt tartanak. A lengyel kereskedelmi összeköttetés felvételére szolgáló kedvező alkalomra felhívjuk kereskedőink és iparosaink figyelmét. Román iparos és kereskedő csak olyan lengyel megbízott után vehet aktiv részt a mintavásáron, kinek Lengyelországban bejegyzett cége van.

— Szaporítják a franciák a kincstári bevételeket. Párisból táviratoznak: A szenátus pénzügyi bizottsága néhány módosítással és toldással elfogadta a pénzügyi javaslatot. A módosítások következtében a bevételek százmillió frankkal emelkednek.

Valutapiac.

A lej Pártiban 13.75.

Helyi valutaárak. (Március 12.) Francia frank 7.75, svájci frank 33.15, dollár 191, kínár 2.45, szokol 5.60, lira 8.15, angol font 820, magyar korona 0.0022. *Kifizetések:* Budanest külföldi 440, bel-földi 480, Bécs 372, Prága 5.51, Zürich 33, Milano 8.10, London 816, Páris 7.70, Newyork 190, Belgrád 2.40.

Zürichi nvítás. (Március 12.) Amsterdam 215.50, Newyork 580.25, London 2489.50, Páris 22.30, Milano 24.20, Prága 16.73.75, Budapest 0.0086.50, Belgrád 7.20, *Bucuresti* 3.05, Bécs 0.008155.

Zürichi zárlat. (Március 12.) Amsterdam 215.50, Newyork 580, London 2488, Páris 22.90, Milano 24.30, Prága 16.73.75, Budapest 0.0086.50, Belgrád 7.20, *Bucuresti* 3.05, Bécs 0.0081.55.

Bucuresti tőzsdezárlat. (Március 12.) *Kifizetések:* Páris 7.20, London 810, Newyork 189, Milano 7.80, Zürich 32.60, Bécs 0.0027.

Azon cselebből, hogy össze ne tévesztessék a valódi:

BOUQUET D'ORIGAN (KÖLNI VIZ, KRÉM, PUDER

CH. DUPRÉ PARIS

más hasonló, silányabb minőségű készítménnyel, felhívjuk a t. közönséget, hogy csak **BOUQUET D'ORIGAN** kérjen és figyeljen a **CH. DUPRÉ** névre.

1247

„ORIENT” divatáruház ARAD, Bul. Regina Maria No. 18, (Salacz-u. sarok.)

ENGROSS. DETAIL.

Tisztelettel értesíti ARAD város és vidéke közönségét, hogy az összes 1556 tavaszi divatszövetek, selymek, marocainok, raktárra érkeztek. Mintákat vidékre ingyen és bérmentve küld.

Prága 5.49, Budapest 0.0022. —
Valuták: Napoleon 710, léva 1.30, török lira 0.95, angol font 800, francia frank 6.90, svájci frank 33, lira 8, drachma 2.90, dinár 2.32, dollár 188, lengyel marka 0.00023, osztrák korona 0.0028, magyar korona 0.0027, szokol 5.35.

Budapesti devizaközvetítő jegyzései. (Március 12.) Belgrád 950—985, Bucuresti 405—420, London 329550—339500, angol font 330150—340100, Páris 3030—3925, francia frank 3060—3155, Milano 3215—3315, lira 3245—3345, Prága 2215—2285, Newyork 76900—79100, dollár 77100—79400, Bécs 107.95—111.25, Napoleon 264.800. **A takarékkorona árfolyama 117.**

Budapesti értéktőzsdezárlat. (Március 12.) Magyar Hitel 943000, Osztrák Hitel 330.000, Salgó 1 millió 040.000, Rima 240.000, Ganz Danubius 6.650.000, Kőszén 4 millió 750.000, Szlavonia 152.000, Keleti kereskedelmi Bank 2.265.000, Schlick 143.000, Cukor 4.825.000, Csáky 31.000, Ofa 855.000, Hazai Takarékok 7.400.000.

Jön! Jön!
FREDERICUS REX
az Apollóba.

Aradi mozi hírek.

* A nevetés nagy mestere, Max Linder egy rendkívül ötletes meséi paródiában lép föl az Apolló színház műsorán. A darab címe „A negyedik muskétás”, amely a híres „Három muskétás” paródiája. A közönség a darabnak mind az öt felvonását keresztül kagaja. A főszerepet egy gascogni birtokos fiát, aki Párisba megy vagyont gyűjteni, Max Linder alakítja utólréhetetlen művészetével. A végén különböző humoros helyzetek után mint a királyné becsületének megmentője, tagja lesz a királyi testőrségnek és mint ilyen, szerelmét elveheti feleségül. A Negyedik muskétást az Apolló mozgószínház 12-től kezdődőleg 3 napon keresztül vetíti.

* Sámson, a néma óriás a főhőse az Uránia mozgószínház műsorának, melyet máától kezdve vetít. Kalandok közepette Sámson megismerkedik egy tanítónővel. A tanítás

alatt Sámson beleszeret a tanítónőbe és semmi sem áll útjában Sámson boldogságának. Az érdekes meséjű filmet még két napig vetíti az Uránia.

Szerkesztői üzenet.

Egy előfizető. Az új árammérő órák felszerelésénél a fél által fizetendő 400 lej nem csupán a szerelési munkadíjért esedékes, hanem főrészből ez az összeg hozzájárulás az óra beszerzéséhez is. Az árammérő órák mintegy 1000 lejtbe kerülnek, más városokban ezt az összeget a féllel fizetjük meg, az aradi villamosági r. t. azonban csak negyven százalékos hozzájárulást kér. — H. E., Arad. Kérdezett B. B. havi fizetése eddig 15.000 lej volt, de el-seje óta leredukálták 13.000 lejre. — H. G., Ujarad. Utánajártunk a dolognak és kiderült, hogy a tisztviselő nem követett el szabálytalanságot. — „Kiváncsi.” A kérdezett 1888-ban született és állandóan Aradon tartózkodik. — 3412. Arad. Ilyen természetű ügyek elintézésére nem vál-lalkozhatunk.

A szerkesztésért ideiglenesen:
KÓCSY JENŐ
felel.

Cenzurat: Dr. ROMUL MAGER.

NYILTÉR.

E rovat alatt közölttekért nem vállalunk felelősséget.

Ch. Mihaileanu

Dr. A. Vadász

ügyvédi irodája,
Arad, Str. Consistoriului (Batthyány-ucca) 24. sz. alatt megnyit.

Tájékoztatásul

a „PLANTOL”
775 (koscher) 1442

növényzsír tisztelt fogyasztóinak, hogy minden egyes eredeti dobozunk

Főtisztelendő FUCHSZ,

oradea-marei (nagyváradi) orthodox főrabbi bizonyítványával van ellátva.

Azonkívül forgalomba hoz a

של פסח

(Koscher schol pászaoh)

árut is, mely az izraelita husvéti ünnepek alkalmával kapható lesz a már jelzett élelmiszer üzletekben.

Dávid József
ARAD, Str. Corogariu 15.

Vámesekeket

kiállít a 388

Temesvári Első Takarékpénztár

Telefon: 12—03, 12—08, 23—19.

Német szakember

részesedést vállalna már meglevő vagy csak most oo létesítendő kisebb oo 1510

tehernemű gyárban.

Ajánlat „Deutscher Wäschefachmann” jel-igén Timișoara, Rador Publicitate hirdetőbe.

KRÓN és VANDRACSEK

ÉPÍTÉSZEK ÉS ÉPÍTŐMESTEREK

tervező és vállalati irodája.

ARAD,

Strada Tace Ionescu (Sárogy-u.) 4

Foglalkoznak 1272

a magas építéssel, a beton és vasbeton építkezés körébe vágó mindenemű tervezési és kiviteli munkákkal.

HAVRE — NEW-YORK

Gyorspostajáratok

KANADA — KUBA — MEXIKO —

NEW — ORLEANS — HATTI —

ANTILLAK — ÉSZAKAFRIKA

felé.

Felvilágosításokat nyújt:

Soc. „SARNIA”

Pasagiul Comedia, BUCURESTE

és „RECLAMA” Cluj.

„Rador” No. 910.

437

Párisból visszatérve, a legújabb modelljeimmel ismét megkezdem működésemet.

MALTRY,

női szabó, Arad, Str. 29. Deceevrie 4. (Hasszinger-ucca)

Legújabb párisi és bécsi tavaszi felöltő-, kosztüm- és ruhaújdonosságok megérkeztek György Menyhért

női divatáruházába Arad, Bulev. Regina Maria (Andrássy-tér) 14—24. Minorita palota előtt.

1450

Szabott árak, pontos kiszolgálás! / Eredeti modellek! / Kérem kirakataim megtekintését! / Elárusítás csak is kicsinyben!

Tavaszi felöltő- és ruhanidonságok megérkeztek Plesz Gyula női ruhaárubájába

Arad, Str. Col. Piriol 3. (Vörösmarty u.), a színház hátsó bejáratával szemben. Kérem a címre ügyelni!

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések márt szavak szent számítják.

Minden szó hirdetés három hétköznap 2 lej, vasárnap 3 lej.

Vastagabb betűvel 5 lej, illetve 6 lej.

A vastagabb betűvel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.

Hirdetéseket délután 2 óráig vehetünk fel.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

A legkisebb hirdetés ára 10 máig hétköznap 25 lej, vasárnap 30 lej.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva erejtelj alakjában nem közölhető megváltoztassa.

Levelezés.

KIADÓHIVATALI ÜZENET. „Március” jellegére 14 „Gyáros” jellegére 7 darab levél van az Aradi Közlöny kiadójában kérjük átvenni.

Alkalmazás.

TANONC flukat és 14-16 éves leányokat spulnizáshoz keresünk. Sparta szövöipar Arad, Strada Unirei (Fábián-ucca.) 1559

JÓL FÓZÓ mindenek 10 fizetéssel 2 tagu családhoz felvétetik. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 1565

ÜGYES elárutónó, ki a román, magyar nyelvet bírja, felvétetik György Menyhért női divatárubájában Arad. 10.028

GYAKORNOKNAK írásu érettségizett fiatal ember felvétetik. Ajánlatok „Gyári vállalat” jellegére Kelet hírlaprodába Arad küldendők. 10.028.

HOSSZABB irodai gyakorlattal bíró perfékt román, magyar gépirónó állást keres. Cimeket Kelet hírlaprodába Arad kér. 10.028

GÉP- és gyorsírásban jártas tisztviselőt alkalmazunk. Ajánlatokat „Türek-vő” jellegére az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kérünk. 1572

EGY ügyes mindenek főzőnőt keresek 10 fizetéssel, azonnali belépésre. Cím Arad, Bulev. Gen. Dragalina 16. (Apponyi-körút 8. sz.) földszint 2. 1573

Lakás.

KÉT butorozott szoba és egy butorozott szoba, mindkettő fürdőszoba és konyha használatú kiadó. „Savoy”-iroda Arad, Bul. Carol I (Erzsébet-körút) 32. 135

Vétel és eladás.

EGY 3-szor 4 méteres szmírna szőnyeg eladó. Ecce-iroda Arad, Strada Eminescu 40a) 270

UJ FÉRFI és női ruhák, női kabátok, csillárok, króasztal, uri szoba garnitúra, szalon- és háló berendezések, scheslon, ágyak, asztalnemű, fotelok, Biederma-yer és ebédő asztalok, szőnyegok, kis asztalok, 6 személyes ezüst evőeszköz, ezüst gyertyatartók, dísz tárgyak, stb. eladó. Arad, Strada Consistorului 12. (Batthyány-ucca 22.) L em. jobb. 1000

ELADÓ egy 16-os „Steigler Homerles” vadászi egyver. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 1558

EGY fehér gyermekkosci jókarban, eladó. Arad, Strada Sft. Gheorge (Dezső-ucca) 20-22. 1560

PERZSA és egyéb szőnyegoket, butorokat, antik tárgyakat, ezüstneműt, fehérneműt, kézimunkát, festményeket, dísz tárgyakat bizományba veszek. Arad, Strada Consistorului 12. (Batthyány-ucca 22.) L em. jobb. 1000

KÖRÜPÉSZT asztallal együtt veszek Pálffy Bálint Chisineu-Erdős (Kisjenő-Erdőhegy.) 1545

VISSZA VESZÜNK Eau de Cologne Parfums és gyógyszeres üvegeket. Dr. Földes gyógyszerár, Arad. 1512

VESZEK könyvtárat, hangjegyeket bélyeggyűjteményeket, festményeket és hegedűket a legmagasabb áron. Kerpel Izsó könyvkereskedése. 100,000 kötetes kölcsonkönyvtár Arad. Telefon 385. 881

KÖSZTÜMÖK, ruhák, antik tükör egyéb butordarabok eladók. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 1564

ELSŐRENDÜ, gyönyörű, rövid, kereszt hurok, hártapedálos zongora eladó. Uranus-iroda Arad, főpostával szemben. 16.012

HASZNALT, rövid, fekete wien-i gyártmányu zongora, alkalmi áron eladó. Arad, Piata Sft. Sava (Kelemen-tér) 5. 16.012

Ingatlan.

MICALACA-NOUN (Ujmiklakán) Balog Zoltán-ucca 21. számu házam jutányos árért eladó. 1526

ARADON a belvárosban háromlakásos emeletes bérház, április elején átvehető négy szoba, fürdőszoba lakással 500.000 lejért eladó. Uranus-iroda Arad, főpostával szemben. 16.012

SZŐLŐT megvételre keresek. Cím Arad Strada Vicentin Babes 9. (Kiss Ernő-ucca) 4a) 1571

Ügyes újságáru- **L ö b l** Hírlapiroda 1569
sitókat felveşz **Apolloval szemben.**

Gazdasági magvak,
FÜ MAGVAK rétek, pázsitok, legelők létesítésére. (eredeti skót behozatal),
Konyhakerti magvak,
Virág magvak

legmegbízhatóbb beszerzési forrása:

Mezőgazdák Kereskedelmi R.-T., Arad.
Arjegyzék ingyen és bérmentve. 14311

PABRETTIN

Francia-Hajózási Társaság. — Direkt vonalak átszállítás nélkül.
CONSTANTA direkt NEWYORK. CONSTANTA—JAFFA—MARSEILLE.
CONSTANTA—CANADA. CONSTANTA—DEL-AMERIKA

Felvilágosításokért és jegyek iránt lehet érdeklődni: 77
„SARNIA” Pasagiul Comoedia, BUKAREST és „Reclama”, Cluj.

„Rador” No. 919.

KESKENYVÁGÁNYU VASUTAK teljes felszerelése a
győri waggongyár
gyártmányainak kizárólagos eladása. 9001

ANGOL-MAGYAR BANK RESZVENYTARSASAG keskenyvágányu vasutoztály.
KÉPVISELETEK: ARAD, GEIRINGER ES BOHM okl. mérnökök Str. Eminescu 5. CLUJ, Erdős Mór, okleveles mérnök.

NYOMJELZÉS! TERVEZÉS! ÉPÍTÉS! ALLANDÓ ERDELYI LERAKAT!

ELADÓ bérház üzlettel és két hoid szőlővel. — Magán- és bérházak elfoglalható lakással 100.000—2.500.000 lejig. Muntean és Flora Arad, Bulev. Regina Maria (Andrássy-tér) 10. újszám. 1567

ARAD belvárosban két helyiséggel, forgalmas vendéglő három szobás lakással, magánház negyvenöt ezer lejért sürgősen eladó. Cím Wallinger hirdetőjében. Arad. 15.022

Üzletek.

ÜZLETHELYISÉG a város szívében átadó. Cím Kelet hírlaprodában Arad. 10.027

ÜZLETHELYISÉG Arad, Bulev. Regele Ferdinand (Andrássy-tér) legforgalmasabb részén kapható. Bittelhelm-ügynökség Arad, Piata Imperatul Traian (Attila-tér) 1—2. L em. 1535

ARAD, Strada Metiana (Forray-ucca) 6. szám kapualja kiadó. 1543

Oktatás.

ANGOL és francia tárgyalási órákat venne intelligens fiatal ember. Szives megkeresést „Nyugat” jellegére az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kér. 700

Ellátás.

IZLETES HÁZIKOSZT uricsaládnál eset leg kihordásra is kapható. Cím LÖBL hírlaprodában Arad, Apolloval szemben. 1570

Különféle.

MOSLÉK kapható Aradon a Pannóniában. 1566

HASZNALT ÓLOM megvételre kerestek. Bővebbet a kiadóban.

ARAD

VE-NORI MUNTIZAT
BEVEGZŐCÁK
DÖMBÖRMŰ-NYOMBA

Garantáltan **tej** naponta tiszta friss **tej** kapható
Kohn Ignácónál,
ARAD 15021

Str. Nieu Filipescu (Flórián-ucca) 7. sz.

Egy komplett vizimalom berendezés eladó.
Cím: KÖHN JAKAB, Perjámos, Marospart. 1562

Jóforgalmu hentes és mészáros üzlet oo elköltözés miatt oo 1961 **sürgősen eladó.**
Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Ingyen nem, feltűnő olcsó árban bezerez- divat és kézműáru szűkegletét **Fogarasnál,** Timisoara, VI.
do hetli oriaszi választék mellett **Andrássy-ut 18.**

Motoreke (Traktor) majdnem új, szántásra cséplésre és vontatásra alkalmas. Ugyanott egy 30 lóerős Mercedes autó kifogástalan állapotban eladó. Megtekinthető Arad, Str. Towder Clontea 13